

Zápis ze školení posuzovatelů drůbeže 2008

Školení posuzovatelů drůbeže a adeptů se konalo ve dnech 23. a 24. února 2008 ve Střední zemědělské škole v Čáslavi; všichni účastníci si sami hradili veškeré náklady na školení, tedy cestovné, ubytování i stravování. Hlavním programem školení byl Vzorník plemen drůbeže, jeho doplňky, úpravy a změny, výklad některých ustanovení a cílem bylo přispět ke sjednocení pohledu posuzovatelů na posuzování vybraných znaků.

Sobota 23. února 2008

Školení zahájil předseda sboru posuzovatelů drůbeže Ivan Pavel. Ing. František Šonka vyzval všechny posuzovatele, aby se zapojovali do činnosti klubů. Oznámil, že u příležitosti celostátní výstavy v Praze-Letňanech proběhne uznávání plemenných chovů. Přítel Ladislav Štolba vystoupil s příspěvkem, který se týkal problematiky kategorizace a specializace posuzovatelů drůbeže. Prvním krokem je získání specializace pro některou z osmi skupin plemen drůbeže:

1. Husy
2. Kachny, pižmovky
3. Krůty, perličky, křepelky
4. Kur – těžká a střední plemena
5. Kur – bojovná plemena
6. Kur – lehká plemena
7. Kur – plemena se zvláštními znaky
8. Kur – původní zakrslá plemena

Posuzovatel musí pro získání specializace odevzdat písemnou práci věnovanou skupině plemen odpovídající specializaci a kvalitně posoudit určená zvířata na výstavě (polovinu normy). Je možné dělat nejdříve praktickou zkoušku, a pak vypracovat písemnou práci. Složením posuzovatelských zkoušek se každý posuzovatel stává posuzovatelem 3. kategorie. Pro získání 2. kategorie je třeba splnit jednu z následujících možností:

1. specialista ve 4 skupinách
2. specialista 2 skupin, 5 odborných článků
3. specialista 1 skupiny, 5 odborných článků, 10 let posuzování bez reklamací

Pro získání 1. kategorie je třeba splnit jednu z následujících možností:

1. specialista 6 skupin, 10 odborných článků
2. specialista 2 skupin, mimořádná odborná činnost (publikační, šlechtitelská, mezinárodní, tuzemská prezentace)
3. specialista 2 skupin, 10 odborných článků, 20 let posuzovatelské činnosti bez reklamací

Na školení se posuzovatelé přihlásili na vybrané specializace. V minulém roce se zkoušky kvůli veterinární uzávěře nekonaly. Zkoušky pro specializace budou probíhat letos na podzim vždy při minimálním počtu třech zájemců pro skupinu plemen. Přítel Pavel Hrubeš upozornil posuzovatele, že je třeba soupisy výstav zasílat včas a neodevzdávat je až na školení. Uvedl, že v roce 2007 posuzovalo průměrně na pěti výstavách

40 % posuzovatelů, 30 % posuzovatelů posuzovalo na deseti až patnácti výstavách. Na nejvíce výstavách posuzoval přítel Josef Vilhelm, který zvládl 24 výstavy. S ohledem na omezení v souvislosti s ptačí chřipkou je tento počet opravdu mimořádný. V dalším příspěvku informoval přítel Ladislav Štolba o adeptech na posuzovatele drůbeže. Posuzovatelé Miloslav Procházka a Jan Kacar mu budou s přípravou adeptů pomáhat. Na školení posuzovatelů Pavla Kabátová úspěšně absolvovala test, který jí ještě chyběl pro celkové složení posuzovatelských zkoušek. Pavla Kabátová se tedy stala posuzovatelkou drůbeže.

Ivan Pavel upozornil na vybraná ustanovení ve všeobecné části vzorníku. Důležitou součástí plemenného typu je tělesný rámec, a proto je třeba na něj nezapomínat a například velký rámec u zdrobnělých vyandotek trestat. Je třeba si všimnout pohlavního výrazu – například slepičí hlavy u kohouta. Dále upozornil na to, že extrémní vady konstituce jsou postihovány, ale v hodnocení konstituce na oceňovacích lístcích tyto informace nejsou uváděny. Konstituce se posuzuje v první pozici, kde je třeba uvést do vad například text „hrubší konstituce“. Dále hovořil o posuzování mladé drůbeže. Hodnocení predikátem je odhadem předpokládané kvality, kdy je již řada znaků vidět, ale zvíře není možné plnohodnotně posoudit a obvykle má nižší hmotnost než je stanoveno ve vzorníku. Upozornil na to, že odhadnout vývoj hřebene a ostruh je problematické. Kuřata nelze na výstavách hodnotit, uvedeme u nich tedy vadu velmi mladé zvíře, nevyvinuté a třídu neoceněno N. Ostruhy hodnotíme v pozicích 1, 4 a 6. Dále upozornil na vady velké a výlukové. Výlukovou vadou jsou například srostlé prsty po celé délce. Pepř v letkách je velkou vadou u bílého zbarvení. Velká vada zakládá na podprůměrnou kvalitu zvířete. Pokud se na výstavě setkáme s plemenem nebo barevným rázem, který není v platném vzorníku, nemusíme zvířata posuzovat. Posouzení lze provést podle cizího vzorníku. Ivan Pavel také upozornil na barevné značení podkladů oceňovacích lístků a na ceny nebo tituly a jejich vyznačení na lístku a na návěsce na celostátních výstavách (viz vzorník str. 19). Velká část školení byla věnována vybraným plemenům, u kterých přetrvává nejednotnost při posuzování, a kterých se týkají doplňky či úpravy standardů.

Husy české

Ivan Pavel upozornil na vyskytující se ploché temeno u českých hus, které je třeba trestat podle rozsahu známkami 2 nebo 1. Dále je třeba trestat úzké líce známkami 2 nebo 1. Podobně je třeba postupovat i při náznaku účesu místo lící, který se dnes často objevuje. Křídla nesmí být dlouhá a značně překřížená. Dlouhá křídla hodně přesahující ocas hodnotit známkou 1 nebo 0. Je třeba posoudit, zda má husa méně prachu dočasně. Předností je hladké břicho. Pokud má houser podbříšek je třeba jej trestat známkami 2 nebo 1. U mladých houserů mít malou toleranci. U hus (samic) se podbříšek připouští. U mladých hus do velikosti do 2 až 3 prstů, u ztučnělých starších hus je možné hodnotit volné břicho i známkou 4. Dvojitý podbříšek jednostranný je třeba hodnotit výlukou.

Husy české chocholaté

U českých hus chocholatých je třeba trestat hrubší zobáky, které souvisí s hrubší hlavou. Jedná se o velkou vadu, lze trestat až 0. Je třeba tolerovat neuzavřené chocholky. Nutné je vyřazovat husy s opeřenými obočnicemi. Krky mají být krátké, jen o něco delší než u českých hus a opeřenější. Dlouhé esovité krky je třeba trestat známkami 1, 0.

Husy landeské

Přítel Jaroslav Kalaš upozornil na slabé dlouhé zobáky u landeských hus, které je třeba hodnotit maximálně známkami 2 nebo 1. Hodně malé drobné hlavy hodnotit 0. Husy mají kypré peří, mohutnou hlavu a silný mohutný krk. Hodně slabý krk je třeba hodnotit 0. Zvířata musí být široká, dlouhá v zádech. Je třeba hlídat tělesný rámec a trestat drobnější zvířata. Podbřišky musí být, někdy se protahují až na prsa. Do roku se tmavý nehet trestá mírně, celočerný nehet od druhého roku je třeba trestat 0.

Husy štajnbašské

Přítel Jaroslav Kalaš upozornil na to, že některá zvířata mají netypické ploché hlavy. Hodně hrubé zobáky je třeba trestat 1 nebo 2. Trup by měl být více vztyčený (úhel 30 až 35 °) a musí být široký v ramenou. Oči jsou výše posazené. Vyžadován je černý nehet a čelisti, světlejší je třeba trestat nižší známkou než 3. Extrémně světlá a tmavá zvířata modře divokého zbarvení je třeba hodnotit ve zbarvení známkou 1.

Kachny čárkované

Přítel Ladislav Štolba uvedl problémy vyskytující se u kachen čárkovaných. Problémem jsou krátká zvířata a hodně klenutá čela (hlava má být delší). Je třeba provést opravu ve standardu u barvy zobáku kačera – škrtnout šedý zobák a opravit na šedo zelený nebo vrbově zelený. U kachny může být zobák šedý. Ocas by měl být nesený v ose trupu, ne o moc výše. Trup nesmí být vodorovně nesený. Dále upozornil na vady ve zbarvení – například slité čárkování na kostrči. Existuje souvislost kreslení na zádech a břichu s celkovým rozsahem kresby. Do příštího roku bylo doporučeno tolerovat kresbu na břichu u kachny. Přítel Ladislav Štolba požádal posuzovatele, aby fotili zbarvení kachen na výstavách.

Pižmovky

U kačerů je třeba postihovat užší trupy, krátká křídla a hrubou bradavičnatost, která přesahuje hlavu (známky 1,2). U kačerů mizí účesy. Je třeba postihovat tvar a délku ocasu – ocas musí být široký a dlouhý. Nánosek má být přisedlý k zobáku a nesmí tvořit takzvanou bambulku. V případě bambulky hodnotíme 1, pokud nánosek chybí 0. U sedlatých mají být oči hnědé nebo modré, je třeba trestat barevně rozbitou rohovku. U mladých kachen je nutné trestat bradavičnatost na krku známkou 0.

Husy emdenské

Ivan Pavel upozornil na skutečnost, že většina hus emdenských nemá mohutný tělesný rámec, mají krátkou hlavu a zobák. Hlava musí být mohutná nízká, dlouhá, úzká suchá s mohutným dlouhým zobákem. Horní linie tvoří při pohledu ze strany velmi nízký oblouk. Mají mít dlouhý štíhlý krk, ale často mívají naopak krátké krky. Vyžadovány jsou mohutné podbřišky, ale nesmí mít kýl. Kýly je třeba trestat (vyskytují se u jedné třetiny hus). Náznak spuštění kůže hodnotíme maximálně známkou 2.

Kampbelky bílé

Ivan Pavel upozornil na opravu ve zbarvení zobáku. Zobák má být oranžový až žlutý, je třeba škrtnout zelený zobák u tohoto barevného rázu. Běháky jsou oranžové až bledě červené.

Kachny pekingské kolmé

U kachen pekingských kolmých je vyžadován krátký zobák na konci lehce zúžený, hlava musí působit mohutným dojmem, líce jsou veliké a výrazné. V přechodu linie zobáku do linie čela je patrný mírný zlom. Zobák má být oranžově žlutý, černý nehet je výlukovou vadou. Mají silný, mohutný krk, který plynule přechází ve hřbet. Křídla jsou pouze těsně přilehlá k trupu, neměla by se křížit. Ocas je kolmo nasazen. Postoj je značně vzpřímený v úhlu 65 – 70°. Některá zvířata mají nižší postoj. Prsa musí být plná, je vyžadováno plné břicho, ale ne volné. Je třeba trestat podbříšky. Upřednostňujeme nažloutlé peří.

Perličky

Ing. František Šonka upozornil, že perlák by měl mít velkou přilbu a svěšené laloky. Laloky perličky by měly mít souběh s obličejem. Laloky musí být vně červené, jinak je třeba je trestat dle rozsahu, u převážně bílých laloků hodnotit zvířata výlukou. Je požadováno výrazné perlení s tím, že na letkách jsou povoleny protažené perly (páskování v letkách je normální). Běháky musí být u divokých a fialových tmavé, skvrny se trestají. Pokud je na běhácích víc než polovina masové barvy, jedná se o výluková zvířata. Pokud u mladých dosud nedospělých zvířat nelze určit pohlaví je doporučeno u pohlaví uvést ?. U jiných barevných rázů (šedé s úplným perlením, žlutě plavé s úplným perlením a u bílých) jsou běháky oranžové. Ideální barva drápů je tmavě rohová. Je třeba tolerovat světle rohové drápy, hodnotit komplexně drápy s barvou běháků. Pokud se vyskytnou skvrny na běhácích, bývají světlejší i drápy. Vyloženě bílý dráp lze hodnotit známkou 1.

Křepelky japonské

U japonských křepel je třeba opravit standard u barvy běháků. Běháky jsou masové, nejsou žluté.

Kachny ruánské, kachny ruánské světlé

Jedná se o plemeno velkého tělesného rámce, s mohutným, vodorovně neseným trupem, na jehož spodní straně probíhá výrazný kýl. Krátký trup je velkou až výlukovou vadou. Kýl má být rovný, hluboký. Kačeři by měli mít olivově zelené zobáky. Zobák bývá dožluta, na temeni zhrublý – je třeba jej hodnotit známkou 2 a níž podle rozsahu. Kachna má mít zobák hnědožlutý s černým nehem, olověně šedé zobáky je třeba hodnotit výlukou. Kachny mají být tmavě hnědé s ostrou podkovovitou kresbou, která bývá málokdy. Je třeba vyřazovat kachny se slitou kresbou na zádech až do černé plochy. U kačerů trestat chybějící perlení na bocích a zabělená peříčka pod ocasem. Kachny ruánské světlé jsou lehce zvednuté, bez kýlu, u kačera se žlutozeleným zobákem.

Kachny saské

Ivan Pavel uvedl, že kachny saské mají mohutnější trup než dříve a hmotnostně patří mezi nejtěžší plemena kachen. Častý náznak kýlu je třeba trestat výlukou. Nelze tolerovat menší rámec (známky 2,1, 0). Účesy jsou podle rozsahu velkou až výlukovou vadou. Esovitý krk je velkou vadou. Je třeba trestat čárkování na zobáku u kačerů podle rozsahu známkami 2 nebo 1. Často bývá hnědá barva na hlavě u kačerů a neuzavřený krční proužek. U kačerů bývají nerovnoměrné lemy na prsou, ty mají být lehké a rozprostřené v celé prsní partii. V moučné barvě boků a břicha se objevuje perlení a výrazné bílé lemy – hodnotit 1 až 0. Kachny by měly mít sytě hrachově žlutou barvu, která by měla být co nejvýraznější po celém těle. Velkou vadou je u nich nevyrovnanost barvy. Ve spodu bývají světlé až bílé, v partii prsou

bývá bílá náprsenka. Stopy bílého peří na prsou je možné hodnotit až známkou 3, bílá náprsenka je vadou výlukovou. Je třeba trestat chybějící nebo velmi nevýraznou kresbu proužků na hlavě.

Neděle 24. února 2008

Araukany

Ivan Pavel upozornil na rovnocennost tří rázů araukan – s vousem, s licousy, s vousem a licousy. Vztyčený typ bojovnic již není nyní vyžadován, proto jsou vysoce postavené trupy velkou vadou. U kohoutů je třeba se zaměřit na zadní partie – zbytky ocasu jsou velkou vadou. Je třeba tolerantněji posuzovat mohutnější hráškový hřeben u kohoutů. Licousy musí být symetrické, pokud jsou mírně svěšené, netrestat je. Je třeba dávat pozor na křížence mezi barevnými rázy. Často se objevují kříženci mezi rázem divokým a zlatokrým. U slepic divoce zbarvených je třeba oceňovat převažující černý pigment, výrazné světlé ostny, poloměsíčitě lemy a v ploše patrné pepření. Vadou je např. slité pepření do tmavých ploch u příliš tmavých zvířat. Díky přítelkyni Janě Nováčkové, která přinesla slepice araukany, bylo možné přednosti a vady vidět na živých zvířatech.

Asilky

Přítel Alois Sedlák upozornil na to, že se v České republice vyskytují kříženci asilek s indickou bojovnicí. Zvířata jsou velmi variabilní a je třeba vyřazovat zvířata nepřipomínající bojovnice, zvířata s nesprávným tvarem hlavy, trupu a ocasu.

Bojovnice ko šamo

Přítel Alois Sedlák dovezl kohouta tohoto plemene, takže jsme absolvovali výklad i s praktickou ukázkou. U bojovnic ko šamo tvoří 1 díl hlava a krk, 2. díl trup a 3. díl holeně a běháků. U zvířat by měla být vidět odstupující ramena. Přítel Alois Sedlák upozornil na to, že zvířata nervózně skáčou po špičkách jen při toku. Mezi největší problémy u tohoto plemene patří nízká, úzká hlava, delší ocasy a velké laloky. Hlava by měla být mohutnější, široká a kulatá s hodně zvrásněným obličejem a podbradním lalokem. Krční závěs často tvoří účes, který je třeba trestat podle rozsahu od známky 3 níže. Ocas by měl být velmi krátký, široký, stejně dlouhý jako je délka hlavy. Delší ocasy je třeba trestat výlukou. Charakteristickým znakem je částečné zahnutí dvou až třech krajních rejdováků nahoru a do stran (takzvaný garnátí ocas). Šupiny běháků jsou poměrně veliké, vzájemně se překrývají a vytvářejí až hrany. Hranění je ale mírné.

Bojovnice šamo

Vyznačují se velkým tělesným rámcem a značně vzpřímenou vysokou postavou. Ve Vzorníku plemen drůbeže je třeba opravit, že chybějící uzdička je výlukovou vadou, u bojovnic šamo stačí volnější kůže, u slepic bývá opeřená. Nesmí být vyvinuté podbradní laloky. Ocas by měl být úzký, dlouhý o něco níže než vodorovně nesený, ale není třeba příliš trestat o něco výše nesený ocas. Postoj je velmi vysoký, holeně a běháků svírají velmi široký úhel.

Sumatranky

Sumatranky mají menší jemnou hlavu, nejdůležitějším znakem je u nich ocas, který často vlečou po zemi. Přechod v ocas musí být plynulý, ne úzký. Slepice s ostruhami nevylučovat, ostruhy jsou u nich tolerovány. U černých a červenokrčných je třeba vyžadovat co nejtmaší ostružinově červený obličej. U slepic jsou červené obličejové výlukovou vadou.

Bojovnice tuzo

U bojovnic tuzo je třeba škrtnout ve standardu zmínku o bílém zbarvení chodidel.

Hempšírky

Přítel Peter Žuffa upozornil na nutnost alespoň naznačené kresby v krčních závěsech hempšírek (musí být vidět po odhrnutí krčního závěsu). Výlukovou vadou je žádná kresba nebo kresba jako u vyandotek. U slepic bývá slabá kresba v letkách, musí být černě kreslené brčice. Čím výraznější je žlutá barva běháků, tím lépe. Velkou vadou jsou podušky. Ocas nesmí být vyšší než 45°.

Oravky

Přítel Peter Žuffa popsal tuto slepici obdélníkového tvaru se zesvětlenou barvou (ve srovnání s hempšírkou). Základní barva je hnědá, hlava, krční a sedlový závěs jsou zlatohnědé, černá kresba je zredukována pouze do loketních letek, brčic a ocasu. Chybějící čern v ocase je výlukovou vadou. Když se čern vytrácí v letkách, vytrácí se i v ocase.

Husy slovenské

Slovenská husa je většího tělesného rámce (masivní), ale nesmí být hrubá. Trup má mírně zvednutý s jednoduchým podbřiškem. U mladých houserů do 1 roku je podbřišek pouze naznačený. Velký podbřišek až k prsům u dvouleté husy lze hodnotit maximálně známkou 2, u mladé husy hodnotit 0. Hlava je poměrně mohutná s výraznými lícemi. Krk je poměrně silný, rovný, s výrazně tvarovaným peřím. U slovenské husy nesmí být těžké hlavy, esovité krky, zobák musí být mohutný, ale jemně stavěný. Velmi hrubý kořen zobáku (podobně jako u husy pomořanské) je velkou vadou.

Husy suchovské

Husy suchovské mají dvojitý, výrazný, hluboko spuštěný podbřišek (z boku trojúhelníkový tvar trupu, průřez oválný, plný). Je u nich vyžadováno žlutě divoké zbarvení. Krk má mít světlejší odstín než u husy landeské - krk je vždy šedý. Husa má být vždy tmavší než houser. Světlejší husy je třeba trestat (velmi světlé husy 1). Na rozdíl od husy suchovské má husa cellská jiný původ, je plytká (linie zad a břicha je rovnoběžná) a krk má nažloutlý.

Husy tuluské

Tuluské husy musí být velký tělesný rámec, mohutný, široký a hluboký trup. Malý tělesný rámec je třeba přísně trestat (maximálně třídou US).

Maransky

Ing. František Šonka upozornil, že je třeba na maransky pohlížet jako na plemeno vzácné a posuzovat je tolerantně. Bude doplněn barevný ráz černé měděnkřké. Předností jsou černá prsa bez kresby, výskyt měděné kresby na prsou je třeba hodnotit tolerantně.

Velsumky

Přítel Jiří Král uvedl, že u velkých velsumek problémy nejsou až na hrubé hlavy, přerostlé hřebeny a laloky. Osténková kresba a pepření bývá u nich v pořádku. U zdobných velsumek je třeba trestat podsady u kohoutů (nesmí být bílá nebo pruhovaná podsada na zádech – hodnotit známkami 2,1) a oranžovou barvu v srpeč.. U slepic zdobných velsumek se zlepšily hlavy, ale jsou problémy v typu. Některé slepice jsou úzké, dlouhé v typu vlašky (trestat 0). Dále je třeba trestat trojúhelníkové typy (má být hluboké břicho).

Vlašky

Přítel Jaroslav Kalaš upozornil na to, že je třeba trestat velké hrubé typy (známky 2,1) a neklopení hřebenu u dospělých slepic. Hřebeny mají být vyšší, hrubě řezané. Ocas musí být mírně rozevřený. Vějířovité a dlouhé bažantí ocasy trestat výlukou. Podle něj mají u nás nejlepší typ vlašky černobílé.

Australky

Přítel Miroslav Horák upozornil, že je třeba u australek trestat nepřilehlé opeření, obrovské hřebeny, dlouhé laloky, fialové pruhování. Světlé odstíny očí vylučovat. Pozor na delší ocasy než je vidět na obrázku ve vzorníku. U zdobných australek trestat nízko nesený ocas. 1 nebo 2 světlé drápy nejsou výlukovou vadou. Spodní části prstů by měly být bílé, pokud jsou černé, jedná se o výlukovou vadu. Na školení byly také stručně představeny standardy nově zařazených plemen a barevných rázů. Přítel Alois Sedlák nás seznámil s bojovnicemi falckými, brugskými, lutyšskými a kupalajemi. Přítel Josef Škoda představil plemeno kojejoši. Blíže jsme poznali plemeno s černým zbarvením kůže, laloků a obličejů - cemaninky. Ivan Pavel se zmínil o novém zlatošedém barevném rázu, který se vyskytuje u sasexek. Standardy nově zařazených plemen slepic a barevných rázů budou posuzovatelům zaslány.

Přestože se nepodařilo stihnout probat všechny body programu, bylo školení nabitě informace a velmi přínosné pro posuzovatele drůbeže a adepty.

Zapsala Ing. ZDEŇKA SZEBESTOVÁ